

Velkommen, nye lyse tider!

- Ut med fortiden, inn med nåtiden! Det var de nye beboernes store prosjekt. Brått ble det slutt på freden i det lille huset som lenge hadde fått eldes i fred. Her skulle det bli nytt liv mellom veggene - og nye farger, ny stil og ny åpenhet også. Nå kan familien nyte fruktene av en prosess som satte dem på mang en praktisk prøve.

Av ifi.no

Fra sin lille leilighet hadde de ofte kikket bort på huset og tenkt: - Der skulle vi bodd! Ikke fordi huset var så flott. Ikke fordi det var spesielt sjarmerende heller. Men det passet så fint for en liten barnefamilie, godt etablert i strøket. Og en halvdel av en halvgammel tomannsbolig måtte da være overkommelig?

En dag sto det et oppslag på porten: "Vil bli lagt ut for salg". Lynrask reaksjon til megler! Forhåndsvisning i full fart. Huset ble deres! Lykken var at de kunne vente på overtagelse. Og ventetiden viste seg god å ha, for her måtte ting gjøres.

Visningen hadde avslørt noe rart: Innvendig virket huset mye mindre enn utvendig. Så mørkt, så trangt, så mye møbler, et så utrolig sammensurium av farger, et lappverk av materialer. Og en planløsning som knapt kunne kalles praktisk.

Huset var en typisk eksponent for byggeskikken fra årene etter krigen. Det var slik folk fikk seg tak over hodet: Små hus. Små rom. Enkel standard. Enkle materialer. Likevel, husene er levedyktige i mange år ennå. Stilen derimot - den må nye generasjoner av beboere stå fritt til å gjøre til sin egen. Men en viss respekt for det opprinnelige bør en ha med i prosessen.

Konstruktiv proffpartner

- Så sto vi der, da, som nybakte huseiere og lurte på hva i all verden vi hadde påtatt oss, minnes familien. Det var det nok flere som lurte på, for ingen hadde sett noen særlige bevis på nevenyttighet og håndverkertalent fra den kanten.

- En ting var at huset var overkommelig i innkjøp. Men jobben som fulgte, var den overkommelig? Det hadde vi liten peiling på, medgir familien. Lite visste de om hva som var i vente. De så bare at alt måtte forandres, alt måtte pusses opp, vegger måtte vekk, mer lys måtte inn. Men hvor og hvordan begynner en egentlig på en slik prosess?

Det er ikke mer enn et halvår siden det meste så trøstesløst ut. - Uten en fagkyndig tredjeperson ville vel alt gått i stå, mener familien. Første punkt i prosessen var å få interiørarkitekt Turid Wiggen med på laget. Hun kunne se hele huset med nytt og friskt blikk. Og minst like viktig: I tillegg til å komme med forslag og løsninger var hun en støttespiller når alt var bare kaos og alle andre fokuserte på feil og mangler. Turids positive tilbakemeldinger feide alle pessimistiske spådommer til side: - Dette skulle bli kjempefint! Men at det krevde innsats la hun ikke skjul på.

- Det er så mange beslutninger som må tas, så mange produkter en må kjenne til, så mange prosesser som skal styres, så mange arbeider det skal tilrettelegges for, så mye som skal bestilles og befinne seg på rett sted til rett tid, sier interiørarkitekten. For en som aldri har vært borti dette før, virker jobben uoverskuelig. - Men med litt faglig veiledning blir det snart en brukbar byggeleder av folk som aldri har sett en arkitekttegning før, smiler hun.

Bedre planløsning

Prosessen begynte med en oppmåling av alle rom med plantegning i riktig målestokk. Det var nødvendig for å vurdere mulighetene for gode planløsninger og praktisk utnyttelse av plassen. Hun vurderte også om rommene lå godt i forhold til hverandre, om kontakten mellom dem var god eller om det fantes forbedringspotensiale. - Rommene nede virket knugende og mørke. Vi hadde et enormt behov for mer lys og luft, forteller huseierne. Følgelig måtte det riving til.

- Ved å utvide døråpningen mellom kjøkkenet og stuen oppsto en helt ny romfølelse, forteller interiørarkitekten. Åpningen krevde at det ble lagt inn ny bæring med stålbejelke oppunder taket. I det nye rommet får dagslyset strømme inn fra to himmelretninger. Det oppleves som om både stuen og kjøkkenet er blitt større, selv om de bare "låner" volum fra hverandre visuelt.

- Før lå forbindelsen mellom entréen og stuen uhensiktsmessig til, viser interiørarkitekten. Den gjorde det vanskelig å gi stuen en god møbleringsplan. Også her var løsningen å rive en veggbit, legge inn ny bærebjelke og flytte åpningen. Slik har stuen fått en hyggelig krok som var enkel å møblere. Det viktigste ved en ombygging kan faktisk være det som ikke syns til slutt.

- I annen etasje lå rommene utrolig klønete plassert, forteller beboerne. En måtte gå igjennom det ene soverommet for å komme inn i det neste. Badet var en knøttliten bås. Trappeløpet føltes som en mørk og trang sjakt. Hva gjør en med sånt?

Interiørarkitektens løsning var å tenke i litt mykere linjer, litt mer smidig og mindre rettvinklet. Nå smyger gangen seg fra trappen i en brutt bue rundt det nye badet. Tre soverom har fått hver sin inngang på diagonalen. Badet er utvidet - stort er det ikke, men smart utnyttet. I tillegg er trapperommet åpnet med nytt sprinkelgelender oppe i stedet for et stort og stengende garderobeskap. Litt trang er nok trappen fortsatt, men det føles som om alt har vokst et par nummer.

Gode gulv

Det var et veritabelt lappeteppe av alle slags belegg fra mange tiår tilbake som dekket samtlige gulv i huset: Brune sjatteringer i entréen og kjøkkenet, "jukseparkett" i stuen, spraglefliser på badet, snusbrunt på toalettet, relieffteppe og mønsterteppene i soverommene.

Fjerningen av gulvbelegg var en møkkajobb, men grei å ta som egeninnsats. Under det øverste laget var det som å bla seg igjennom en historiebok. Aller nederst kom et helt greit undergulv i tre til syne. Skulle det slipes og behandles eller ei?

- Et hvitmalt eller lasert gulv kunne nok blitt fint i en shabby chic stil, mener interiørarkitekten. Men det var ikke helt i den retningen de skulle. Stilønskene de hadde kommet frem til i løpet av prosessen gikk mer i retning av det nåtidige enn det nostalgiske.

- Å bruke ett gulvmateriale på alle flater er et svært viktig virkemiddel for å skape helhet og sammenheng fra rom til rom i et interiør, fremhever interiørarkitekten. Valget falt på et nøytralt kompromiss mellom hennes ønske om mørkt tre og hans om noe helt lyst. Hele første etasje har fått parkett i bred eikeplank som er behandlet med olje med hvitt pigment som ligger som et svakt, lett lysnende slør over treet.

Også i andre etasje har alle rommene fått gulv i eik. Overflatebehandlingen er dem samme, men her er det brukt en smalere dimensjon som passer godt til rommenes beskjedne størrelser.

Stue i nytt lys

Stuen har ikke bare fått ny og bedre planløsning. Den har også fått langt bedre lysforhold en før. Ved at veggene mot kjøkkenet er åpnet, faller dagslyset inn fra flere kanter og gir en fin fornemmelse av rom og luftighet.

Før virket de to vinduene mot hagen litt "haltende" - det ene med to glassflater, det andre med tre. Nå er det ene utvidet slik at begge er blitt nøyaktig like store. Det gjør ikke bare stuen lysere og åpnere - det får også rommet til å virke mer harmonisk og balansert.

Stuen er et lavloftet rom. De tidligere platene som rutet opp taket fikk det til å virke enda lavere. - Ut med dem, besluttet beboerne, og gikk løs på ikke ett, men to lag plater og hundrevis, hvis ikke tusenvis av spiker. Så var taket klart for nye gipsplater og sparkling med presisjon før det kunne males hvitt og vakkert.

I lave rom er det viktig ikke å markere overgangen mellom tak og vegger. Her møter alle flatene hverandre presist og fint uten lister. Det gir bare en diskret skyggevirkning der lyset faller inn i forskjellige vinkler over hvitt tak og eggeskallhvite vegger.

Tidligere hadde stuen en merkelig antydning til todeling: En brun "boks" tvers over taket og en veggbit som sto igjen ved peisen. Kanskje har stuen engang vært to små rom. Nå skulle alle slike stengsler vekk. Siden juksebjelken ikke skjulte noen bæring, var det bare å fjerne den og dekke alle spor med plater og sparkel.

Fullt så enkelt var det ikke med ildstedet. Den kombinerte løsningen med peis og parafinbrenner ruvet og tynget og dominerte i rommet. Men å fjerne en peis - går sånt an? Etter rådslagning og diskusjoner vendte tomme ned for murklumpen. Bare å gå på med slegge og rå kraft - en flott kur mot oppsamlet aggresjon, ifølge riverne. Nå fremstår veggene plateslått og glatt, rommet er blitt åpnere og lettere å møblere. Men pipestokken ligger jo der intakt om en noen gang skulle komme på andre tanker.

Med de fordums dypgrønne veggene erstattet av maling i lyseste, delikate eggeskallhvitt, oppleves stuen som et langt større og luftigere rom. Nå kunne den tåle en enkel visuell effekt som ville tilføre karakter og skape et flott blikkfang. Den ene veggen som danner bakgrunn for sofagruppen fikk en avvikende behandling: Et tapet med grafisk mønster i to gråtoner. Mønsteret kan minne litt om stiluttrykket fra den gang huset ble til - retro i tidsriktig ånd.

Kjøkken med ny vri

Engang på 1950-tallet var husmorkjøkkenet idealet: Det effektive og superpraktiske lille rommet der en kunne lukke døren og stenge for matos - med dessverre også for all kontakt med resten av familien. Nå er det andre holdninger til familieliv som avspeiler seg i innredningen av kjøkkenet. Det må gi plass til flere, invitere til medvirkning og åpne seg mot andre oppholdsrom.

Løsningen var å fjerne store deler av veggen inn mot stuen: Et grep som fikk det fordums trange rommet til å føles mye større. Men dermed fjernet en også hele veggen der vask og røropplegg lå før. Hele planløsningen måtte følgelig snus om på: Hele vindusveggen har nå fått lav, fast innredning. Her ligger også den nye våtsonen. - Når en først er nødt til å vaske opp en gang iblant, er det mye hyggeligere å se ut enn å glane i veggen, mener beboerne.

Ønsket om mest mulig luft og åpenhet måtte veies mot behovet for plassutnyttelse og oppbevaring: Overskap eller ikke? Valget falt på en ny innredning med superbrede skuffer, hele 120 cm, til erstatning for overskapene. Her ligger glass og servise støtt, oversiktlig og lett tilgjengelig. - Jeg bare elsker den følelsen når skuffene trekker seg inn den siste biten med myk gassdemping, smiler kjøkkenskriveren.

Befrikk for alle skap kunne veggen bak kokeplassen fremheves med en overflate som gir litt visuelt overskudd til rommet. Den er kledd med mosaikkfliser i glass, transparent men med en fargetone i. Det gir en dybdevirkning som trer flott frem i ulike belysninger. Siden de lyse fugene er utsatt for fettsprut, er de behandlet med fugeforsegler.

Åpenheten som er oppstått mellom kjøkkenet og stuen er utnyttet med en barløsning: Hyggelig både til raske måltider, som prateplass og pusleplass for sønnen i huset, og som kontaktskaper mellom kjøkkenarbeid og andre aktiviteter i huset.

Vanskelige våtrom

Samme hvor nevenyttig en er: Våtrom er ikke noe for amatører! Her er det bare fagfolk med våtromsgodkjenning som duger. Våtromsnormen stiller strenge krav til hvordan gulv og vegger skal bygges opp med membran som sikrer mot senere fuktskader. Viktig er det også at fester og gjennomføringer av rør og sluk utføres slik at det ikke oppstår fare for lekkasje.

Noe kan en likevel bidra med selv. Når rørlegger har stengt vannet og elektriker kuttet strømmen, er det bare å fjerne alt som skal ut. - Det er en ulekker jobb å begynne å rive ut såntno', forteller beboerne med et megetsigende klyp rundt nesa. Men ut måtte det, fintfølelsen fikk bare vike. Selv gulvene gikk de løs på med innlånt maskin til å pigge opp fliser og mur.

Badet i andre etasje er så lite at en kan ta i veggene på begge sider. Men den nye planløsningen gjorde det mulig å legge til litt ekstra plass som åpnet nye muligheter. - Her gjaldt det å tenke smart og smyge inn funksjoner det egentlig ikke er plass til, sier interiørarkitekten og viser: Skapplass med bare 35 cm dybde, knøttliten vask felt ned i benken, en dusjløsning som et Columbi egg. Når to buede, sidehengslede glassdører svinges frem, lukkes hjørnet som et dusjkabinett. Når de svinges tilbake, er gulvet fritt til passasje. - Det fungerer perfekt og er til og med helt tett for vannsøl ved gulvet, forsikrer brukerne.

Det lille badet ligger praktisk til ved soverommene. Men når det er tid for en riktig velværestund, skjer det i det større badet nede. Det har nå fått en innbydende atmosfære preget av lyse, delikate farger - ikke rent hvitt, men mykere og lunere i tonen i samsvar med huset for øvrig. Funksjonene er flyttet om på, det fordyrer riktignok når rør må legges om, men dårlig planløsning er dårlig sparing. I nisjen der badekaret før var plassert, er det blitt god oppbevaringsplass. Nytt badekar er plassert ved langveggen, mens motstående vegg har fått vask og benk og bedre plass til egenpleie enn knøttebadet oppe.

Mykt sovemiljø

Soverommene oppe er hyggelige i formen: Lav knevegg innunder skråtaket, en effektiv måte å bygge på for å få mest mulig boflate for pengene. Her gir planløsningen seg nærmest selv - sengen får hyggelig plass under skråtaket, mens veggene trengs til garderobeplass.

Dagens krav til garderobebeholdning har økt betraktelig på et halvt hundreår. Store, frittstående skap ruver mye i rommet. Spesialbygde løsninger som lages etter mål kan derimot smyges mer smidig på plass. Dessuten utnytter de hver centimeter som er til rådighet. Her er hele den ene vegg som fortsetter under skråtaket innredet med skyvedørsgarderobe. Fronter i frostet glass gjør at den virker lett og opptar minst mulig av romfølelsen.

- De vi rev plateveggene, fant vi biter av gammel tapet med et mønster vi gjerne kunne valgt i dag, forteller beboerne. Det satte dem på idéen om at soverommet ville kle tapet. Men mønster i hele rommet ville kanskje bli en overdose? Interiørarkitekten fant løsningen: Tapet på den lave vegg ved sengen og en varmbeige nyanse hentet fra tapetet på de øvrige veggene.

- Denne løsningen er vi blitt kjempefornøyd med, selv om mønsteret ikke ligner det gamle vi, sier familien. Stripene i duse farger og vekslende bredder syns de i stedet minner om en koselig "bestefarspysj" i flanell, veldig godt egnet nettopp til et soverom. På nært hold understrekes denne litt myke følelsen av trykkteknikken som er brukt i tapetets overflate.

- Dette er også farger som er gode til et soverom. Det er viktig å ta hensyn til hvordan fargene påvirker oss, mener interiørarkitekten. Milde blåtoner føles friskt og beroligende, mens beige eller sandfarget gir behagelig varme til veggene. Vertikale striper er også med på å "strekke" rommet litt i høyden.

Rødt for røverungen

Rødt rom! Det ville Fredrik ha, så mye var sikkert! Her kom interiørarkitekten raskt til unnsetning: Et helt rødt rom er umulig å leve i! Det er en veldig påtrengende farge som virker helt overveldende i store doser. Men i små porsjoner er rødt en energisk gledesspreder.

Hennes råd om fargesetting av barnerom er: - La barna få velge yndlingsfargen sin. Det er viktig å få være med og sette preg på eget rom. Men i hvor store mengder fargen skal brukes må de voksne ta ansvar for. Et helt rom malt i knallfarge blir svært ubehagelig å oppholde seg i. Det er imidlertid ikke mange detaljene som skal til for at en farge setter preg på hele innredningen. Noen få effektfulle elementer er nok.

- Barnerommet kommer sikkert til å forandre seg flere ganger opp gjennom småbarnstid og skoletid, sier interiørarkitekten. Derfor er det smart å investere i få, men gode ting som kan leve med lenge. En høy seng med oppbevaring under gir best mulig utnyttelse av den begrensede gulvplassen.

Foreløpig er det fint for en femåring med en del fri gulvplass å boltre seg på med lek og byggeprosjekter. Siden kan en tenke på lekseplass og et sted å sitte i fred med fredelige sysler.

Nå når rommet står ferdig er det ingen som etterlyser mer av den elskede rødfargen. For rommet er jo rødt i uttrykket. Friskt og freidig lyser det mot de enkle, hvite veggflatene. Og flott effekt ble det: Med rødt i sengetøyet, rødt i gardinene, rødmalt veggfelt og røde magnetavler. Bare en ting står fortsatt på ønskelisten: En stor rød F for Fredrik!

Råd om egeninnsats

Selv om du aldri har håndtert hammer og sag, fins det likevel en kjempejobb du kan utføre: Riving! Du trenger skikkelig "innbruddsutstyr": Kubein, tenger til spiker, kraftig sparkel for å få løs belegget med gammelt lim, gode hobbykniver, solide arbeidshansker og klær som tåler skitt og slit. Maskin til å pigge opp gamle flisegulv kan leies.

Det blir fort store volumer, sjekk priser på containerleie - eventuelt leie av tilhenger med tak. Sortert avfall kan gjerne leveres rimelig på avfallsstasjon, er det usortert må det leveres på plass med deponi til høyere pris. Hvis du skal fjerne gammel stubbloftsleire, kan det være lurt å leie et transportbånd ut til container.

Skal du gå løs på fjerning av vegger, få en bygningskyndig til å vurdere om det trengs ekstra bæring. Sjekk også om det går vannrør eller elektriske ledninger i veggen.

Prosjektstyring

Har du liten erfaring med verktøy, men desto mer talent for planlegging, å holde orden på bestillinger og oppfølging av avtaler? Da er det vel anvendt tid å påta seg jobben som prosjektstyrer: Ringe og mase, hente og bringe, måle og kontrollere. Det er mye å vinne ved samarbeid med arkitekt/interiørarkitekt, som har oversikt over markedet for interiørvarer og kan spare en for mange butikkrunder. De kan også best vurdere når de forskjellige håndverkerne skal inn i prosessen.

En dose etterpåkløskap

- Det er lett å få alt for mye hastverk med å komme i hus. Vi presset oss inn bitte lille julaften i et kaos uten like, forteller beboerne. I forveien hadde de søkt tilflukt hos svigerforeldre en stund etter at leiligheten var solgt. - Der burde vi holdt oss til alt var klart, innser de nå.

- Vi trodde vi skulle få gjort så mye mer når vi bodde på stedet. Så feil kan en ta, sier de. Det ble ikke orden på noen ting, bare et fryktelig upraktisk liv og en evinnelig flytting på saker som fløt rundt.

Konklusjon: Det er mye mer effektivt å komme og jobbe i konsentrerte økter og vente med flyttingen hvis en har mulighet til det

Dette ble brukt

Spisestue

- Tak: Elegant Takfärg, matt, farge Hvit - BECKERS
- Vegger: Elegant Väggefärg Matt, farge NCS S0502-Y - BECKERS
- Gulv: Eik Antikk hvit børstet - TARKETT
- Lampe: Artemide Tolomeo Mega - LIMELIGHT
- Spisebord: BOLIA

- Stoler: BOLIA
- Teppe: Kuskinn - GULVEX

Trapp

- Vegger: Elegant Veggfärg Matt, farge NCS S0502-Y - BECKERS
- Trappetrinn: Elegant Aqua Lackfärg Halvblank, farge NCS S2005-Y10R - BECKERS
- Rekkverk: Elegant Aqua Lackfärg Halvblank, farge NCS S1002-Y15 - BECKERS
- Håndløper: Elegant Aqua Lackfärg Halvblank, farge NCS S7502Y - BECKERS

Stue

- Tak: Elegant Takfärg, matt, farge Hvit - BECKERS
- Vegg, malt: Elegant Veggfärg Matt, farge NCS S0502-Y - BECKERS
- Vegg, tapet: Eco Fond 05-5922 - BERGE
- Gulv: Eik Antikk hvit børstet - TARKETT
- Rullegardin/screens: Mood 270 - NORSK SILENT GLISS
- Panelsystem: 6003 - NORSK SILENT GLISS
- Tekstilpaneler: Røde: Strasbourg 162 - GREEN APPLE
- Naturfargede: Seychelles Bharuch 01 - GREEN APPLE
- Lampe: LIMELIGHT
- Sofa: Milano - BOLIA
- Pall: Milano - BOLIA
- Puter: HILMERS HUS
- Settbord: Nesting tables - VITRA
- Pledd: HILMERS HUS
- Teppe: Lyngør papirteppe, farge Black - GULVEX
- Gerbera og vaser: HILMERS HUS

Kjøkken

- Tak: Elegant Veggfärg Halvmatt, farge Hvit - BECKERS
- Vegger, malte: Elegant Veggfärg Halvmatt, farge NCS S0502-Y - BECKERS
- Vegg, fliser: Glassflis 07, Grå blank - HÖGANÄS
- Fugemasse: Mellomgrå - HÖGANÄS
- Gulv: Eik Antikk hvit børstet - TARKETT

- Rullegardin/screens: Mood 270 - NORSK SILENT GLISS
- Kjøkkeninnredning: Viva - KVIK
- Benkeplate: Oljet mahogny - KVIK
- Armatur: Inxy - MORA ARMATUR
- Avtrekksvifte: BEHA
- Komfyr: HB 430510 S - SIEMENS
- Barkrakker: Enea - ROBERT TANDBERG

Gang

- Tak: Elegant Takfärg, matt, farge Hvit - BECKERS
- Vegg, malt: Elegant Väggfärg Matt, farge NCS S0502-Y - BECKERS
- Trapp: Elegant Aqua Lackfärg Halvblank, farge NCS S2005-Y10R - BECKERS
- Gulv: Eik Antikk hvit børstet - TARKETT

Bad

- Tak: Våtrumstäck, farge Hvit - BECKERS
- Fliser på speilvegg: Cisa Pastell Milk matt Inc. 2, 143x333 cm, farge Hvit - HÖGANÄS
- Andre veggfliser: Cisa Pastell Milk matt, 143x333 cm, farge Hvit - HÖGANÄS
- Gulv: Cisa Pastell Floor, 333x333 cm, farge Gray - HÖGANÄS
- Hylle - stålstativ: KJELL ALDAR MONTERING
- Håndklær: Turiform - NORDISK FJER
- Servant: KVIK
- Armatur: Inxy - MORA ARMATUR
- Lamper: KVIK
- Gerbera og vase: HILMERS HUS

Soverom

- Tak: Elegant Takfärg, matt, farge Hvit - BECKERS
- Vegg, tapet: Taj Mahal 46222 - BORGE
- Vegg, malt: Elegant Väggfärg Matt, farge NCS S1005-Y30R - BECKERS
- Sengetøy: Turiform - NORDISK FJER
- Sengeteppe: Linnum - HILMERS HUS
- Lampe: HILMERS HUS

Hele huset

- Vinduer: TORE LIGAARD
- Dører: Scanflex - TORE LIGAARD
- Alle vegger har armeringsduk under tapet og maling: CP100 - BECKERS